

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

એસોસિએટેડ સિમેન્ટ કંપની લિ.

વિ.

મધ્ય પ્રદેશ રાજ્ય અને અન્ય

૫ મે, ૨૦૦૪

[ચીફ જસ્ટિસ રાજેન્દ્ર બાબુ અને જસ્ટિસ જી.પી. માથુર)

મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશનો:

મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશન દ્વારા 'તમામ પ્રકારના સિમેન્ટ' પર વસૂલવામાં આવતો

નિકાસ કર - રોકાયેલ: પ્રત્યાપર્તન સિમેન્ટ સિમેન્ટથી અલગ છે અને તેનો

ઉપયોગ સંપૂર્ણપણે અલગ હેતુ માટે થાય છે – તે સામાન્ય ભાષામાં સિમેન્ટ તરીકે ઓળખાતું નથી અને તેથી નિકાસ કર-વેરા માટે અયોગ્ય છે.

કાયદાઓનું અર્થઘટન-રાજકોષીય કાનૂન-વસ્તુઓનું અર્થઘટન કરતી વખતે વેચાણવેરા કાયદા જેવા કાયદાઓમાં, વૈજ્ઞાનિક અથવા તકનીકી અર્થનો નહીં પણ આશરો લેવાનો શબ્દનો લોકપ્રિય અથવા વ્યાપારી અર્થ.

આ અપીલમાં વિચારણા માટે જે પ્રશ્ન ઊભો થયો હતો તે એ છે કે શું અપીલકર્તા દ્વારા ઉત્પાદિત રીફ્રેક્ટરી સિમેન્ટ સિમેન્ટ છે જેથી કરીને મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશન દ્વારા વસૂલવામાં આવતા નિકાસ કરની જવાબદારીને આકર્ષિત કરી શકાય.

અપીલને મંજૂરી આપતા કોર્ટે

પકડાયેલ: ૧. અપીલકર્તા દ્વારા ઉત્પાદિત રીફ્રેક્ટરી સિમેન્ટ સિમેન્ટ નથી અને તેથી નિકાસ કર માટે જવાબદાર નથી.

૨.૧. તે સારી રીતે સ્થાયી છે કે વેચાણવેરા અધિનિયમો જેવા કાયદાઓમાં વસ્તુઓનું અર્થઘટન કરતી વખતે, રિસોર્ટ એ આવા શબ્દોનો વૈજ્ઞાનિક અથવા તકનીકી અર્થ ન હોવો જોઈએ પરંતુ તેમના લોકપ્રિય અર્થ અથવા તેમનામાં

વ્યવહાર કરનારાઓ દ્વારા તેમની સાથે જોડાયેલા અર્થ, એટલે કે, તેમના વ્યવસાયિક અર્થમાં હોવા જોઈએ. સિમેન્ટનો ઉપયોગ ફક્ત બિલ્ડિંગ મટિરિયલ તરીકે થાય છે અને તે રોજિંદા ઉપયોગની ચીજવસ્તુ છે. તેથી, તે શબ્દના લોકપ્રિય અથવા વ્યાપારી અર્થ દ્વારા જ અર્થઘટન કરવું જોઈએ. (૧૮૪-**A, B**; ૧૮૫-**A**)

૨.૨. પ્રત્યાવર્તન સિમેન્ટની મુખ્ય મિલકત એ છે કે તે ખૂબ ઊંચા તાપમાન, કાટ અને ઘર્ષણનો સામનો કરી શકે છે. બિલ્ડિંગ હેતુ માટે સિમેન્ટ ખરીદનાર કોઈપણ વ્યક્તિ કોઈ પણ સંજોગોમાં રીફ્રેક્ટરી ખરીદશે નહીં. તેવી જ રીતે એક ચણતર અથવા સુપરવાઈઝર કોઈ પણ સંજોગોમાં સામાન્ય બાંધકામમાં પ્રત્યાવર્તન સામગ્રી નહીં કરે. પ્રત્યાવર્તન સામગ્રીનો ઉપયોગ સંપૂર્ણપણે અલગ હેતુ માટે થાય છે જેમ કે ભઠ્ઠીઓ, લાઈનિંગ અને ઇન્સ્યુલેશન માટે. ડીલર સિમેન્ટ ખરીદવા ઈચ્છતા કોઈપણ વ્યક્તિને રિફ્રેક્ટરી સપ્લાય કરશે નહીં. તેથી, અપીલકર્તા દ્વારા ઉત્પાદિત પ્રત્યાવર્તન સામગ્રી એન્ટ્રી 'તમામ પ્રકારના સિમેન્ટ'માં આવતી નથી અને પરિણામે તે નિકાસ કર વસૂલવા માટે યોગ્ય નથી. (૧૮૫-**B-D**)

કમિશનર ઓફ સેલ્સ ટેક્સ વિ. Mis. જસવંત સિંહ, AIR (૧૯૬૭) SC
૧૪૫૪; મિનરલ્સ એન્ડ મેટલ્સ ટ્રેડિંગ કોર્પોરેશન ઓફ ઈન્ડિયા વિ. યુનિયન
ઓફ ઈન્ડિયા એન્ડ ઓઆરએસ., (૧૯૭૨) ૨ SCC ૬૨૦; રોયલ હેયરીઝ
પ્રા. લિ. વિ. એ.પી. અને ઓ.આર.નું રાજ્ય, (૧૯૯૪) સપ્લાય.
૧ SCC ૪૨૯; ડનલોપ ઈન્ડિયા લિ. વિ. યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા, (૧૯૭૬) ૨
SCC ૨૪૧ અને ઈન્ડિયન કંપની લિ. વિ. સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝના કલેક્ટર,
(૧૯૯૪) ૬ સેકન્ડ ૬૧૦, પર આધાર રાખે છે.

સિમેન્ટા કોર્પોરેશન લિ. વિ. સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝના કલેક્ટર, (૨૦૦૨) ૮
સેકન્ડ ૧૩૯, સંદર્ભિત.

સિવિલ અપીલ અધિકારક્ષેત્ર. સિવિલ અપીલ નંબર ૭૧૮૮/૧૯૯૭.

L.P.A.માં મધ્ય પ્રદેશ હાઈકોર્ટના ૨૧.૪.૧૯૯૭ના ચુકાદા અને આદેશથી
૧૯૯૬ ના ૨૦૫ નંબર.

સાથે

સી.એ. ૨૦૦૪ નો નંબર ૨૯૯૨.

અરજદાર પક્ષો માટે ઉપસ્થિત રહેલા વકીલોના નામ: ટી.આર. અંધ્યારજીના,
અનુપ, જી. ચૌધરી, રાજીવ શાકધર, યુ.એ. રાણા, સદીપ ખરે, અશોક કુમાર
ગુપ્તા, ફારુખ રશીદ, સાકેશ કુમાર અને સતીશ કે. અગ્રિહોત્રી.

કોર્ટનો ચુકાદો જસ્ટિસ જી.પી. માથુર દ્વારા આપવામાં આવ્યો.

૧. ૨૦૦૦ ના SLP (c) નંબર ૧૧૮૬ (મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશન કટની વિ.

M/s. એસોસિએટેડ સિમેન્ટ કંપની લિમિટેડ) માં રજા મંજૂર કરવામાં આવી છે.

૨. સિવિલ અપીલ નં. મેસર્સ દ્વારા ઉત્પાદિત અમુક ઉત્પાદનો પર નિકાસ કર
વસૂલવા સંબંધિત મુદ્દાનો નિર્ણય કરતી મધ્યપ્રદેશ હાઇકોર્ટની ડિવિઝન બેંચના

૨૧.૪.૧૯૯૭ ના ચુકાદા અને આદેશ સામે ૧૯૯૭ ના ૭૧૮૮ ને પ્રાધાન્ય આપવામાં આવ્યું છે. એસોસિએટેડ સિમેન્ટ કંપની લિ.

૩. M.P માં પ્રકાશિત થયેલ ઠરાવ દ્વારા ૨૫.૧૦.૧૯૯૧ ના ગેઝેટ, મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશન, કટનીએ મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશનના વિસ્તારમાંથી માલની નિકાસ પર ટેક્સ વસૂલ્યો. સૂચિમાં પ્રવેશ નંબર ૧ અને ૨ નીચે મુજબ વાંચો:—

શેડ્યૂલ

નં. (૧)	કલમનું નામ (૨)	કર પ્રસ્તાવિત (૩)
૧	તમામ પ્રકારની સિમેન્ટ	કન્સાઈનમેન્ટની કિંમતના ૧/૨%
૨	સિમેન્ટની બનેલી સામગ્રી	લેખની કિંમતના ૧%

૪. એપેલન્ટ્સ એસોસિએટેડ સિમેન્ટ કો. લિ.એ રિફ્રેક્ટરી સિમેન્ટ અને એકો પ્રૂફ પર નિકાસ કરની વસૂલાતને પડકારતી રિટ પિટિશન દાખલ કરી હતી અને મૂળભૂત રીતે એ આધાર પર કે તેઓ સિમેન્ટ ન હોવાથી તેઓ શેડ્યૂલ દ્વારા આવરી લેવામાં આવ્યાં નથી. વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા રિટ પિટિશનને ફગાવી

દેવામાં આવી હતી પરંતુ લેટર્સ પેટન્ટ અપીલને ડિવિઝન બેન્ચ દ્વારા પક્ષકાર દ્વારા મંજૂરી આપવામાં આવી હતી અને એવું માનવામાં આવ્યું હતું કે રીફ્રેક્ટરી સિમેન્ટ એ સિમેન્ટ છે જેથી નિકાસ કરની જવાબદારી આકર્ષિત કરી શકાય પરંતુ Acco પ્રૂફ પોટર પ્રૂફિંગ કમ્પાઉન્ડ હોવાના કારણે તે સિમેન્ટ નહોતું અને તેથી નિકાસ કર માટે અયોગ્ય હતું.

પ. મુખ્ય પ્રશ્ન કે જેના પર વિચારણા જરૂરી છે તે એ છે કે શું પ્રત્યાવર્તન સિમેન્ટ સિમેન્ટ છે જેથી કરીને નિકાસ કરની જવાબદારી આકર્ષી શકાય. શ્રી ટી.આર. અંધ્યારુજીના, અરજદાર તરફથી હાજર રહેલા વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલે રજૂઆત કરી છે કે એસોસિએટેડ સિમેન્ટ કંપની (ત્યારબાદ 'અપીલકર્તા' તરીકે ઓળખાય છે) કટની ખાતે કટની રીફ્રેક્ટરી વર્ક્સ નામના મેન્યુફેક્ચરિંગ યુનિટ સહિત દેશના વિવિધ ભાગોમાં અનેક ફેક્ટરીઓ ધરાવે છે. આ એકમ (i) ફાયરબ્રિક્સનું ઉત્પાદન કરે છે; (ii) રેમિંગ માસ; (iii) ફાયરક્લે મોર્ટર્સ; (iv) ઉચ્ચ એલ્યુમિના રીફ્રેક્ટરી બાઈન્ડર; (v) પ્રત્યાવર્તન કાસ્ટેબલ્સ; (vi) વ્હાયથેટ કાસ્ટેબલ. વાણિજ્યિક ભાષામાં ઉપરોક્ત ઉત્પાદનો "પ્રત્યાવર્તન સામગ્રી" તરીકે ઓળખાય છે અને તે "સિમેન્ટ" અથવા "સિમેન્ટમાંથી બનાવેલ"

સામગ્રીથી સંપૂર્ણપણે અલગ છે. મોટાભાગની રીફ્રેક્ટરી પ્રોડક્ટ્સ સીધા અંતિમ વપરાશકારોને વેચવામાં આવે છે અને છૂટક વેચાણ દ્વારા માત્ર થોડી માત્રામાં વેચવામાં આવે છે જ્યારે સિમેન્ટ વેરહાઉસ અને સિમેન્ટ સ્ટોકિસ્ટ નેટવર્ક દ્વારા વેચવામાં આવે છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે અપીલકર્તા દ્વારા ઉત્પાદિત ઉત્પાદનોની કલ્પનાના ખેંચાણથી સમાનતા કરી શકાતી નથી અથવા જે હેતુઓ માટે સિમેન્ટનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે તેના માટે ઉપયોગ કરી શકાતો નથી. પ્રત્યાવર્તન સામગ્રીનો ઉપયોગ ભઠ્ઠીઓ અને ભઠ્ઠાઓમાં ઉચ્ચ તાપમાન, કાટ અને ઘર્ષણનો સામનો કરવા માટે થાય છે અને તે સિમેન્ટના વિકલ્પ તરીકે અથવા બાંધકામ પ્રવૃત્તિઓ માટે ઉપયોગમાં લેવા યોગ્ય નથી. વિદ્વાન વકીલે વધુમાં એવી રજૂઆત કરી છે કે જે હેતુ માટે પ્રત્યાવર્તન સામગ્રીનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે તે હેતુ માટે સિમેન્ટનો ઉપયોગ કરી શકાતો નથી અને સિમેન્ટ અને રિફ્રેક્ટરીઓના ઉત્પાદનની પ્રક્રિયા સંપૂર્ણપણે અલગ છે અને પ્લાન્ટ મેન્યુફેક્ચરિંગ રિફ્રેક્ટરીઓનો ઉપયોગ કોઈપણ પ્રકારના સિમેન્ટના ઉત્પાદન માટે ન તો થઈ શકે છે અને ન તો તેને રૂપાંતરિત કરી શકાય છે. રીફ્રેક્ટરીના ઉત્પાદન માટે જરૂરી કાચો માલ પણ સિમેન્ટના ઉત્પાદન માટે જરૂરી

કાચો માલ કરતાં સંપૂર્ણપણે અલગ છે. સિમેન્ટના ઉત્પાદન માટે જરૂરી મુખ્ય કાચો માલ ચૂનાના પથ્થર, સિલિકસ માટી અને ગ્રુપ્સમ છે જ્યારે પ્રત્યાવર્તન ઉત્પાદનોના ઉત્પાદન માટે, મુખ્ય કાચો માલ બોક્સાઈટ, ક્યાનાઈટ અને ફાયર કલે છે. સિમેન્ટના ઉત્પાદન માટે બોક્સાઈટ અને ફાયર કલેનો ઉપયોગ થતો નથી અને બંને ઉત્પાદનોની રાસાયણિક રચના અને ગુણધર્મો સંપૂર્ણપણે અલગ છે. એવી પણ તાકીદ કરવામાં આવી છે કે જ્યાં સુધી બાંધકામની પ્રવૃત્તિનો સંબંધ છે ત્યાં સુધી સિમેન્ટના કિસ્સામાં લાગુ પડતો સૌથી મહત્વપૂર્ણ માપદંડ એ સામાન્ય તાપમાનમાં તેની મજબૂતાઈ છે પરંતુ પ્રત્યાવર્તન માટે તે ઊંચા તાપમાને તેની પ્રત્યાવર્તન છે. છેલ્લે શીખેલા વકીલે રજૂઆત કરી છે કે સામાન્ય ભાષામાં અને વેપારમાં, પ્રત્યાવર્તનને ક્યારેય સિમેન્ટ તરીકે સમજી શકાય નહીં. આમ એવી વિનંતી કરવામાં આવી છે કે રીફેક્ટરી પર નિકાસ કરની વસૂલાત સંપૂર્ણપણે ગેરકાયદેસર છે કારણ કે ઉલ્લેખિત ઉત્પાદન શેડ્યૂલમાં સંબંધિત એન્ટ્રીઓ દ્વારા આવરી લેવામાં આવ્યું નથી.

૬. શ્રી અનૂપ જી. ચૌધરીએ, મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશન, કટની માટે હાજર રહેલા વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલે રજૂઆત કરી છે કે અનુસૂચિમાં એન્ટ્રી I "તમામ પ્રકારના

સિમેન્ટ" નો ઉલ્લેખ કરે છે અને જ્યાં સુધી સામગ્રી સિમેન્ટ હોય ત્યાં સુધી તેની રાસાયણિક રચના, પ્રકૃતિ અથવા લાક્ષણિકતા તે ઉપરોક્ત એન્ટ્રી દ્વારા આવરી લેવામાં આવશે. વિદ્વાન સલાહકારે "તમામ પ્રકારના" શબ્દો પર ભાર મૂક્યો છે અને રજૂઆત કરી છે કે તે ખૂબ જ વ્યાપક એન્ટ્રી છે અને પરિણામે લેખ તેના વિશિષ્ટ ગુણો અને ઘટકો વગેરેને કારણે જે હેતુ માટે ઉપયોગમાં લેવાય છે તેને ધ્યાનમાં લીધા વિના જ્યાં સુધી તે સિમેન્ટ છે ત્યાં સુધી તે એન્ટ્રી દ્વારા આવરી લેવામાં આવશે. શ્રી ચૌધરીના મતે હકીકત એ છે કે ભઠ્ઠીઓમાં પ્રત્યાવર્તનનો ઉપયોગ થાય છે અને તે ખૂબ ઊંચા તાપમાન, કાટ અને ઘર્ષણને સહન કરવા સક્ષમ હોય છે તેમાં કોઈ ફરક પડતો નથી કારણ કે તે હજુ પણ સિમેન્ટ છે અને તેથી તે એન્ટ્રી દ્વારા આવરી લેવામાં આવે છે. વિદ્વાન વકીલે એ પણ રજૂઆત કરી છે કે કરવેરા કાનૂન હોવાને કારણે તેનું સખત રીતે અર્થઘટન કરવું પડશે અને વ્યક્તિએ ફક્ત સ્પષ્ટપણે શું કહેવામાં આવ્યું છે તેના પર જ જોવું પડશે અને કારણ કે એન્ટ્રી તમામ પ્રકારની છે જે "તમામ પ્રકારના સિમેન્ટ" ને આવરી લે છે તે તેના હોકાયંત્રની પ્રત્યાવર્તન તેમજ સિમેન્ટની અંદર લેશે.

૭. અરજદારના વિદ્વાન વકીલે "રીફેક્ટરી" શું છે તેનો ખ્યાલ મેળવવા માટે

કેટલાક શબ્દકોશો અને તકનીકી પુસ્તકોનો સંદર્ભ આપ્યો છે અને તેની નોંધ લેવા માટે તે ઉપયોગી થશે.

કેમિસ્ટ્રી જ્ઞાનકોશ	ઉચ્ચ તાપમાનના સંપર્કમાં આવવાથી ન તો વિકૃત કે રાસાયણિક રીતે બદલાતી સામગ્રી. આ તેમને કન્ટેનર, માળખાકીય સામગ્રી અને ઘટકો માટે યોગ્ય બનાવે છે, ખાસ કરીને ધાતુની કામગીરીમાં, જેમ કે ભઠ્ઠીના લાઇનિંગમાં. કુદરતી રીતે બનતા રીફ્રેક્ટરીમાં સિલિકા, ફાયરક્લે અને એલ્યુમિનાનો સમાવેશ થાય છે. કૃત્રિમ પ્રત્યાવર્તન પરમાણુ પાવર પ્લાન્ટમાં વપરાતા ઉચ્ચ-ગતિ કાર્બાઇડ અને નાઇટ્રાઇડ્સનો સમાવેશ થાય છે.
ધ ન્યૂ એનસાયક્લોપેડિયા બ્રિટાનિકા	કુસિબલ્સ, ઇન્સિનેરેટર્સ, ઇન્સ્યુલેશન અને ભઠ્ઠીઓ, ખાસ કરીને ધાતુશાસ્ત્રની ભઠ્ઠીઓ બનાવવા માટે વપરાયેલી સામગ્રી ઉચ્ચ તાપમાનથી વિકૃત અથવા નુકસાન પામતી નથી. પ્રત્યાવર્તન અનેક સ્વરૂપોમાં ઉત્પન્ન થાય છે; વિવિધ આકારોની મોલ્ડેડ ઇંટો (જુઓ ફાયરબ્રિક); જથ્થાબંધ દાણાદાર સામગ્રી; પ્લાસ્ટીકના મિશ્રણો

	જેમાં સમાવિષ્ટ અથવા ભેજયુક્ત એકંદર કે જે જગ્યાએ રેમ કરવામાં આવે છે: સૂકા એકંદરથી બનેલા કાસ્ટેબલ અને એક બાઈન્ડર જે પાણીમાં ભેળવી શકાય છે અને કોંક્રિટની જેમ રેડવામાં આવે છે: અને ઇંટકામ નાખવા માટે મોર્ટાર અને સિમેન્ટ.
ઓક્સફોર્ડ ડિક્શનરી અને થીસોરસ	(પદાર્થનું) ફ્યુઝ અથવા કામ કરવું મુશ્કેલ, પદાર્થ ખાસ કરીને ગરમી, કાટ વગેરે માટે પ્રતિરોધક.
ન્યૂ વેબસ્ટર ડિક્શનરી અને થીસોરસ	અસ્તર ભઠ્ઠીઓ માટે યોગ્ય કારણ કે ખૂબ ઊંચા તાપમાને ફ્યુઝન સામે પ્રતિકાર
ઓક્સફર્ડ યુનિવર્સલ ડિક્શનરી ઐતિહાસિક સિદ્ધાંતો પર દર્શાવવામાં આવી છે	ગરમીની ક્રિયાનો પ્રતિકાર કરવો; મુશ્કેલ ઇંટો ફ્યુઝ (અથવા કોઈપણ રીતે કામ કરવું)
ચેમ્બર્સ ટ્વેન્ટીથ # સેન્યુરી ડિક્શનરી એન	esp ફ્યુઝનનું મુશ્કેલ: અગ્નિ-પ્રતિરોધક પદાર્થ કે જે ઊંચા તાપમાન વગેરેનો પ્રતિકાર કરવા સક્ષમ હોય, અસ્તરની ભઠ્ઠીઓ વગેરેમાં વપરાય છે.
મેકગ્રો-હિલ એન્સાઇક્લોપીડિયા ઑફ સાયન્સ એન્ડ ટેકનોલોજી	ઉચ્ચ તાપમાનની રચનાઓ અથવા સાધનોમાં ઉપયોગ માટે સંખ્યાબંધ

	સિરામિક સામગ્રીઓમાંથી એક. ઉચ્ચ તાપમાન શબ્દ કંઈક અંશે અનિશ્ચિત છે પરંતુ સામાન્ય રીતે તેનો અર્થ લગભગ ૧૮૦૦# F (૧૦૦૦# C), અથવા તાપમાન કે જેના પર, ગલન અથવા ઓક્સિડેશનને કારણે, સામાન્ય ધાતુઓનો ઉપયોગ કરી શકાતો નથી. કેટલાક વિશેષ ઉચ્ચ તાપમાનના કાર્યક્રમોમાં, કહેવાતી પ્રત્યાવર્તન ધાતુઓ જેમ કે ટંગસ્ટન, મોલીબ્ડેનમ અને ટેન્ટેલમનો ઉપયોગ થાય છે. પ્રત્યાવર્તનનો સૌથી વધુ ઉપયોગ સ્ટીલ ઉદ્યોગમાં થાય છે, જ્યાં તેનો ઉપયોગ બ્લાસ્ટ ફર્નેસ, હોટ સ્ટોપ અને ઓપન-હર્થ ફર્નેસ જેવા સાધનોના લાઇનિંગના બાંધકામ માટે થાય છે. રિફ્રેક્ટરીના અન્ય મહત્વના ઉપયોગો સિમેન્ટના ભઠ્ઠાઓ, કાયની ટાંકીઓ, નોનફેરસ મેટલર્જિકલ ભઠ્ઠીઓ, સિરામિક ભઠ્ઠીઓ, સ્ટીમ બોઇલર અને કાગળના છોડ માટે છે. રોકેટ, જેટ અને ન્યુક્લિયર પાવર પ્લાન્ટમાં ખાસ પ્રકારના રિફ્રેક્ટરીનો ઉપયોગ થાય છે. ઘણી પ્રત્યાવર્તન સામગ્રી, જેમ કે એલ્યુમિનિયમ ઓક્સાઇડ અને
--	---

	સિલિકોન કાર્બાઇડ, પણ ખૂબ જ સખત હોય છે અને તેનો ઉપયોગ ઘર્ષક તરીકે થાય છે; કેટલીક એપ્લિકેશનો, ઉદાહરણ તરીકે, એસ્કાફ્ટ બ્રેક લાઇનિંગ, બંને લાક્ષણિકતાઓનો ઉપયોગ કરે છે પ્રત્યાવર્તન સામગ્રીને સામાન્ય રીતે (૧) જેમાં મુખ્યત્વે એલ્યુમિનોસિલિકેટ હોય છે તેમાં જૂથબદ્ધ કરવામાં આવે છે; (૨) જે મુખ્યત્વે સિલિકામાંથી બને છે; (૩) મેગ્નેસાઇટ, ડોલોમાઇટ, અથવા કોમ ઓરથી બનેલા, મૂળભૂત પ્રત્યાવર્તન (તેમના રાસાયણિક વર્તનને કારણે); અને (૪) એક પરચુરણ શ્રેણીને સામાન્ય રીતે ખાસ પ્રત્યાવર્તન તરીકે ઓળખવામાં આવે છે.
--	--

૮. અપીલકર્તાએ તેના દ્વારા ઉત્પાદિત રિફ્રેક્ટરીઓ કે જેનો ઉપયોગ આયર્ન અને સ્ટીલ ઉદ્યોગમાં અને ખાતર ઉદ્યોગમાં થાય છે તે અંગેના ચોક્કસ ટેકનિકલ ડેટાને પણ રેકૉર્ડમાં મૂક્યા છે. આ ટેકનિકલ ડેટા દર્શાવે છે કે વિવિધ પ્રકારના રિફ્રેક્ટરીઝનું ઉત્પાદન વિવિધ પ્રકારના ઉદ્યોગોમાં ઉપયોગ માટે કરવામાં આવે છે. વિદ્વાન વકીલે એ હકીકત પર પણ ભાર મૂક્યો છે કે આબકારી જકાત

વસૂલવાના હેતુસર કેન્દ્ર સરકારે પ્રત્યાવર્તનને સિમેન્ટથી અલગ ગણવામાં આવે

છે. ટેરિફ આઈટમ ૨૩ C.B.E.&C. ટેરિફ એડવાઈસ નંબર ૭૫/૮૦, તારીખ

૨૪.૧૧.૧૯૮૦ નીચે મુજબ વાંચે છે:

"વેપાર અને અન્ય તમામ સંબંધિતોની માહિતી માટે તે ધ્યાનમાં લેવામાં આવે છે

અને સ્પષ્ટ કરવામાં આવે છે કે ફાયર ક્લે/રીફ્રેક્ટરી મોર્ટાર અને રેમિંગ માસ

આઈટમ ૬૮ હેઠળ વર્ગીકૃત કરી શકાય છે અને સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝ ટેરિફની

આઈટમ ૨૩ હેઠળ નહીં."

સંબંધિત ટેરિફ એન્ટ્રીઓ નીચે મુજબ છે:

વસ્તુ નં.૨૩-	ટેરિફ વર્ણન	ડ્યુટીનો દર
૨૩.	સિમેન્ટ, તમામ જાતો - (૧) ગ્રે પોર્ટલેન્ડ સિમેન્ટ (સામાન્ય પોર્ટલેન્ડ સિમેન્ટ, પોઝોલાના સિમેન્ટ અને બ્લાસ્ટ ફર્નેસ સ્લેગ સિમેન્ટ સહિત), ચણતર સિમેન્ટ, ઝડપી સખત સિમેન્ટ, ઓછી ગરમી સિમેન્ટ અને પોટરપ્રૂફ (હાઈડ્રોફોબિક) સિમેન્ટ	રૂપિયા બેસો પ્રતિ મેટ્રિક ટન

	(૨) બીજા બધા	ચાલીસ ટકા એડ વેલોરેમ
આઈટમ નંબર ૬૮-અન્ય તમામ માલસામાન, N.E.S. વસ્તુ નં.		
વસ્તુ નં.	ટેરિફ વર્ણન	ડ્યુટીનો દર
૬૮	અન્ય તમામ માલ, અન્યત્ર ઉલ્લેખિત નથી, પરંતુ સિવાય (a) આલ્કોહોલ, માનવ વપરાશ માટે આલ્કોહોલિક દારૂ સહિત તમામ પ્રકારના.	આઠ ટકા એડ વેલોરેમ

ઉપરોક્ત ટેરિફ એન્ટ્રીઓના આધારે અપીલકર્તા વતી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે રિફ્રેક્ટરી સિમેન્ટ નથી.

૯. ઉપરોક્ત ઉલ્લેખિત તકનીકી સામગ્રી દર્શાવે છે કે પ્રત્યાવર્તન મૂળભૂત રીતે સામગ્રી છે જેનો ઉપયોગ ઉચ્ચ તાપમાનના માળખા અથવા સાધનોમાં થાય છે. જ્યારે અન્ય ધાતુઓ ઓગળશે અથવા ઓક્સાઈડ થઈ જશે ત્યારે તેઓ એક હજાર ડિગ્રી સેન્ટીગ્રેડથી વધુ તાપમાનનો સામનો કરી શકે છે અને તેનો ઉપયોગ સામાન્ય રીતે ભઠ્ઠીઓ વગેરેના અસ્તર માટે થાય છે.

૧૦. કરવેરા કાયદાના અર્થઘટન માટે લાગુ કરવા માટેનો સિદ્ધાંત જે હાલના

કેસના નિર્ણય માટે સુસંગત છે તે આ કોર્ટના નિર્ણયોના સમૂહ દ્વારા પતાવટ કરવામાં આવ્યો છે. કમિશ્નર ઓફ સેલ્સ ટેક્સમાં વિ. મેસર્સ જસવંત સિંહ AIR ૧૯૬૭ SC ૧૪૫૪ એવું માનવામાં આવ્યું હતું કે સેલ્સ ટેક્સ એક્ટ રિસોર્ટ જેવા કાયદાઓમાં આઈટમ્સનું અર્થઘટન કરતી વખતે આવા શબ્દોના વૈજ્ઞાનિક અથવા તકનીકી અર્થ સાથે નહીં પરંતુ તેમના લોકપ્રિય અર્થ અથવા તેમની સાથે વ્યવહાર કરનારાઓ દ્વારા તેમની સાથે જોડાયેલા અર્થ, એટલે કે તેમના વ્યવસાયિક અર્થમાં હોવા જોઈએ. મિનરલ્સ એન્ડ મેટલ્સ ટ્રેડિંગ કોર્પોરેશન ઓફ ઈન્ડિયા વિ. યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા એન્ડ ઓઆરએસમાં આ જ દૃષ્ટિકોણ લેવામાં આવ્યો હતો. (૧૯૭૨) ૨ SCC ૬૨૦; રોયલ હેયરીઝ પ્રા. લિ. વિ. એ.પી. અને ઓ.આર.એસ. ૧૯૯૪ સપ્લાય. (૧) SCC ૪૨૯; ડનલોપ ઈન્ડિયા લિ. વિ. યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા ૧૯૭૬ (૨) SCC ૨૪૧. ઈન્ડિયન કેબલ કંપની લિ. વિ. સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝના કલેક્ટર (૧૯૯૪) ૬ SCC ૬૧૦ માં આ સિદ્ધાંત નીચે મુજબ જણાવવામાં આવ્યો હતો:—

"...પરંતુ અમે એ નિર્દેશ કરવા માંગીએ છીએ કે સંબંધિત આઈટમ અથવા એન્ટ્રીનું અર્થઘટન કરતી વખતે, રાજકોષીય કાનૂનોમાં જો તે દરરોજના

ઉપયોગમાંથી એક હોય, તો સંબંધિત સત્તાધિકારીએ સામાન્ય રીતે, સામાન્ય ભાષામાં અથવા વ્યાપારી વિશ્વમાં અથવા વેપાર વર્તુળોમાં તે કેવી રીતે સમજાય છે તે મુજબ તેનું અર્થઘટન કરવું આવશ્યક છે. તેનો લોકપ્રિય અર્થ આપવો જોઈએ. શબ્દકોશમાં આપેલ અર્થ અથવા ટેકનિકલ અથવા કોઈપણ શબ્દકોષમાં અગાઉથી સમજવું જોઈએ નહીં. ટેકનિકલ શબ્દોના કિસ્સામાં, તે એક અલગ અભિગમની માંગ કરી શકે છે, જેને લોર્ડ એશર દ્વારા અનપિન વિ. હેન્સન (૧૮૯૧) ૨ QB ૧૧૫માં જણાવવામાં આવ્યું છે.

"જો અધિનિયમ સામાન્ય રીતે દરેકને અસર કરતી બાબતો સાથે વ્યવહાર કરવા માટે નિર્દેશિત હોય, તો વપરાયેલ શબ્દોનો અર્થ ભાષાના સામાન્ય અને સામાન્ય ઉપયોગમાં તેમની સાથે જોડાયેલો હોય છે. જો અધિનિયમ કોઈ ચોક્કસ વેપાર, વ્યવસાય અથવા વ્યવહારના સંદર્ભમાં પસાર થયેલ હોય અને એવા શબ્દોનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે કે જે તે વેપાર, વ્યવસાય અથવા વ્યવહાર સાથે પરિચિત દરેક વ્યક્તિ જાણે છે અને સમજે છે કે તેનો કોઈ ચોક્કસ અર્થ છે, તેમ છતાં તે શબ્દોનો ચોક્કસ અર્થ હોઈ શકે છે. શબ્દોનો સામાન્ય અથવા સામાન્ય અર્થ."

અમે ફક્ત એટલું જ ઉમેરીશું કે કેસમાં યોગ્ય તારણો દાખલ કરવા માટે સામગ્રી હોવી જોઈએ. સામગ્રી મૌખિક અથવા દસ્તાવેજી પુરાવા હોઈ શકે છે."

સંબંધિત સૂચનામાં 'સિમેન્ટ' શબ્દની વ્યાખ્યા કરવામાં આવી નથી. તેથી તેને તે જ રીતે સમજવું જોઈએ જે રીતે સામાન્ય ભાષામાં સમજાય છે. સિમેન્ટનો ઉપયોગ ફક્ત બિલ્ડિંગ મટિરિયલ તરીકે થાય છે અને તે રોજિંદા ઉપયોગની ચીજવસ્તુ છે. તેથી, આપણે ફક્ત આ શબ્દના લોકપ્રિય અથવા વ્યવસાયિક અર્થ દ્વારા જ જવું પડશે. રીફ્રેક્ટરીની મુખ્ય મિલકત એ છે કે તે ખૂબ ઊંચા તાપમાન, કાટ અને ઘર્ષણનો સામનો કરી શકે છે. સિમેન્ટનો ઉપયોગ રસ્તાઓ, પુલ અને ડેમ વગેરેના નિર્માણ માટે અને સામાન્ય લોકો દ્વારા રહેણાંક અથવા વ્યાપારી ઇમારતો બનાવવા માટે પણ થાય છે. બિલ્ડીંગ હેતુ માટે સિમેન્ટ ખરીદનાર કોઈપણ વ્યક્તિ કોઈ પણ સંજોગોમાં રીફ્રેક્ટરી ખરીદશે નહીં. એ જ રીતે એક ચણતર અથવા સુપરવાઈઝર કોઈ પણ સંજોગોમાં સામાન્ય બાંધકામમાં પ્રત્યાવર્તન સામગ્રીનો ઉપયોગ કરશે નહીં. પ્રત્યાવર્તનનો ઉપયોગ સંપૂર્ણપણે અલગ હેતુ માટે થાય છે જેમ કે ભક્તીઓ, લાઈનિંગ અને ઇન્સ્યુલેશન માટે. ડીલર સિમેન્ટ ખરીદવા ઈચ્છતા કોઈપણ વ્યક્તિને રિફ્રેક્ટરી સપ્લાય કરશે નહીં.

સિમેન્ટો કોર્પોરેશન લિ.માં વિ. કલેક્ટર ઓફ સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝ ૨૦૦૨ (૮)
SCC ૧૩૯ એવું માનવામાં આવે છે કે તે સ્વયંસિદ્ધ છે કે જો ઉત્પાદન સિમેન્ટ
નથી પરંતુ સિમેન્ટ જેવા કેટલાક હેતુઓ માટે ઉપયોગ કરી શકાય છે, તો તે
ઉત્પાદન સિમેન્ટ નથી. તેથી, અમારો અભિપ્રાય છે કે અપીલકર્તા દ્વારા
ઉત્પાદિત પ્રત્યાવર્તન સામગ્રી એન્ટ્રી "તમામ પ્રકારના સિમેન્ટ" માં આવતી
નથી અને પરિણામે તે નિકાસ કર વસૂલવા માટે યોગ્ય નથી.

૧૧. મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશન, કટની દ્વારા પસંદ કરાયેલી અપીલમાં પડકાર એ
એસોસિએટેડ સિમેન્ટ કંપની લિમિટેડ દ્વારા જમા કરવામાં આવેલી રકમ પાછી
ખેંચવા સંબંધિત બાબતમાં હાઈકોર્ટના આદેશને છે. અમારા તારણને ધ્યાનમાં
રાખીને કે રિફ્રેક્ટરી સામગ્રી નિકાસ કર માટે અયોગ્ય નથી, અપીલ બરતરફ કરવા
માટે જવાબદાર છે.

૧૨. પરિણામમાં ૧૯૯૭ ના CA નં.૭૧૮૮ ને મંજૂરી આપવામાં આવી છે અને
જ્યાં સુધી તે માને છે કે અપીલકર્તા દ્વારા ઉત્પાદિત રીફ્રેક્ટરી સિમેન્ટ છે અને
નિકાસ કર માટે યોગ્ય છે તે હાઈકોર્ટના ચુકાદા અને આદેશને બાજુ પર રાખવામાં
આવ્યો છે. CA નંબર###.. ઓફ ૨૦૦૪ @ SLP) નં. મ્યુનિસિપલ

કોર્પોરેશન, કટની દ્વારા પસંદ કરાયેલા ૨૦૦૦માંથી ૧૧૮૬ બરતરફ કરવામાં આવ્યા છે.

ડી.જી.

સી.એ. નંબર ૭૧૮૮/૯૭ મંજૂર.

સી.એ. નંબર ૨૯૯૨/૦૪ બરતરફ.

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.